

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravištvó (administracija) in ekspedicijska, Semenjske ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semenjskih ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 102.

V Ljubljani, v soboto 4. maja 1889.

Letnik XVII.

Dve stoletnici.

Minolo je ravno sto let, odkar pozná zgodovina dve mogočni republiki: Zjedinjene severo-ameriške države in republiko francosko. Ravno te dni proslavljate obe republiki stoletni spomin svojega obstoja. V Ameriki so se pričele slavnosti v sredo, kot spominski dan, ko je nastopil vlado republike prvi predsednik Washington; na Francoskem pričnó se slavnosti jutri, v spomin, da je dné 5. maja kralj Ludovik XVI. sklical vse tri stanovalce v Versailles, da se posvetujejo o znižanju državnih dolgov. Ta dan je torej znamenit, kajti dné 17. junija se je tretji ali meščanski stan proglasil za narodni zbor in tako sprožil veliko francosko revolucijo. V ponedeljek dné 6. maja odpró v ta spomin svetovno razstavo pariško, ki naj svetu pokaže, da je Pariz še vedno sedanje kulture središče, in „človeštvu odkrije zgodovino svetovnega dela tekom desetih let“.

Stoletna zgodovina obeh teh republik razlikuje se zelo od druge, da mora opazovalčev duh iskati vzrokov tej razliki v razvoju obeh republikanskih držav.

Kakor je prišla iz poštene roke Washingtonove, tako procvita in se okrepuje ameriška mogočna republika do današnjega dné, ko je nasprotno evropska nje sestra od te dóbe pala že dvakrat v prah in dvignivša se v tretje mora se ljuto boriti ravno sedaj za svoj obstoj proti boulangizmu, to je, proti opravičeni nezadovoljnosti s sedanjimi vladarji.

Težko ni zasledovati temeljne vzroke teh dveh različnih pojavov. Iz zgodovine francoske republike veje nam skoro od vseh strani nasproti mrzla burja prekucijskih teženj in želja, ki so brez namena, brez pravega smotra; v zgodovini „Zjedinjenih držav“ pa se srečujemo vedno z velikim duhom ustanovitelja, Washingtona, z onim duhom, ki uči pravo prostost in da se morajo posamezniki za vsako ceno in pri vseh prilikah uklanjati celoti, katere ne diči ime nasilstva, temveč pokoj in mir.

Ko je leta 1789 Washington prevzel predsedništvo, štela je severo-ameriška republika tri milijone prebivalcev v trinajstih državah, katerim se je tekom stoletja pridružilo mnogo novih držav; prebivalstvo je naraslo na šestdeset milijonov.

Res, da so mnoge okoliščine pospeševale razvoj ameriške unije, vendar tajiti se ne dá, da bi brez Washingtonovega duha „Zjedinjene države“ ne bile na tej stopinji moči. Vse Washingtonovo življenje je bilo posvečeno narodu, bilo je vzor državljanских krepostij. Ko je odložil vojskovodjev meč, vrnil se je kot priprost državljan na svoje mesto; in ko je nova država potrebovala zopet močne in poštene roke, pozvali so ga na predsedniški sedež, na katerem ni poznal osebnih koristij, temveč prospeh domovine svoje.

Vsi drugačni so bili francoski Washingtoni! V Ameriki je bila republika ustanovljena na podlagi globokega verskega in nramnega čuta, francoska republika pa je omajala in izpodkopala verski čut v najširših ljudskih krogih ter si je vzgojila škodljivce, sebičneže, grobokope. Na čelu države z Washingtonovim duhom ni bilo prostora samopašnim radikalcem, ki slepe narod z lepo donečimi frazami, ne brezozirnim silovitežem, ki si s krvjo in železom delajo pot do osebne oblasti in slave. Washingtonu niso bili nasledniki ne Bonapartovci, ne Boulangerji. V tem ravno tiči vzrok onemoglosti francoske republike.

Vladni zistemi in razna ministerstva preminjajo se na Francoskem, kakor v nobeni drugi državi. Vsa minolost Francije, dežele vednih prevratov, pové nam, česa se moramo nadejati ondi v sedanji dóbi, ki je na las podobna zmešnjavam in predigram prevratov.

Diktator Gambetta je l. 1870 ustanovil z drugimi faktorji tretjo francosko republiko. Predsedniki so bili Thiers (1871 do 1873), general Mac-Mahon (1873 do 1879), Grévy (1879 do 1888), Sadi Carnot od decembra meseca 1888.

Iz zgodovine posnemljemo torej, da je v Fran-

ciji trikrat menjalo cesarstvo, kraljestvo in republika z dvajsetimi različnimi vladnimi oblikami. Največ prememb je bilo l. 1789. Letošnje leto, ko praznuje republika stoletnico v znamenji boulangizma, je ob enem jubilej mnogih državnih prevratov. Odkar pri nas vlada Taaffejevo ministerstvo, vrstilo se je na Francoskem petnajst ministerstev!

Početkom sedanje tretje republike stal je na čelu tedaj hudo skušani in tlačeni Franciji mož, ki je v proroškem duhu izustil besede, rekoč: „Republika bode, ali konservativna, ali je sploh ne bode.“ Veliki zgodovinar in rodoljub Thiers je povedal s temi besedami vse, kar je trebalo vedeti voditeljem republike, toda sam ni imel toliko moči, da bi po tem načelu globokeje posegel v razvoj domovine svoje.

Mogoče, da se zdaj o stoletnici spominjo francoski rodoljubi teh Thiersovih besed kot rešilno zvezdo-vodnico iz temnega labirinta zmešnjav. Mogoče, da jih vzdrami k temu tudi spomin na vzornega moža, katerega proslavlja mogočna republika v Ameriki, ki je dosegla velike svoje vspehe le po onem potu, po katerem je vedno hodil Washington in katerega je jasno pokazal pokojni Thiers.

Versko in monarhiško čuvstvo našega naroda váruje nas sumnje, da bi smeli odobravati protiverska in monarhiška dela francoskega prevrata; vendar nam obe ti načeli ne branita, da priznamo tudi to, kar je prevrat dobrega storil na korist pravie posameznika in naroda proti surovi sili. To je ravno privlačna moč velikega dela francoskega naroda, ki mu zagotavlja vsestranske simpatije, posebno v sedanji dóbi, ko je Evropa pod vplivom oblasti, ki hoče z vsemi močmi načela barbarske dóbe, surovo silo povzdigniti do neomejene veljave v mednarodnem življenji, v katerem vlada laž in hinavstvo.

Nečesa pa pri tej priliki ne smemo prezreti, da namreč vsa Evropa dobiva na socijalno-političnem polji svoje nagibe od Francije. Velika francoska re-

LISTEK.

Sviftijada.

(Petinpetdeseti spev.)

Dolgočasna dóba je bila v Slovencih zadnji čas, a hvala Bogu, trajala je le tri ali štiri tedne, kajti le tako dolgo smo „štrajkali“ v našem navadnem strankarskem in osebnem prepiru.

Trditi baš ne moremo, da nas je privela „honoris sacra fames“ ali trud za osobne pravice jednako „štrajkujočim“ dunajskim kočijažem, v to Slovincem nenavadno mirno dóbo, iz katere nas je vzdramila zopet prava pravcata naša učenost in pa najnovejša „narodna britev“, s katero smo nekoliko popraskali bajé tñ in tam vrlo dobro rastoče „narodne ščetine“.

In vendar smo tudi nekoliko napredovali Slovinci v svoji zadnji, akoravno kratki časnikarski slogi, kajti dočim smo si zdravili doslej svoje „želodčne bolezni“ s časnikarskimi buzdovani in kve-drastimi čevlji, godemo zdaj v časopisnih listkih v jambiških desetercih. A tudi ta godba najnovejšega našega „godca“ ni po volji vsem narodnjakom; nekaterim je najnovejši „Godec“ pravi nedeljski škripač, ki gode le po Baumbachovi melodiji, drugi

zopet kričé, da je slavni Paganini v primeri ž njim prava ničla.

Kdo se more čuditi radi tega, da je moral oče mlademu „godcu“ razobesiti povoje, da vidimo kritiki in nekritiki, kako se je rodil, kako je rasel, ljubil in konečno „zagodel“ nekemu nepoklicanemu kritiku, ki ima za godbo „slab posluh“.

Sviftijanec pa se vendar raduje najnovejšega slovenskega „godca“, ki nasproti vsem „strokovnjaškim“ oporekam nema kosmatih ušes, in pa ugovora njegovega očeta, o katerem ne more trditi nihče, da ni popolno izviren.

Ker se bavimo danes s kritiko, radovedni smo, kako se bodo brili z „narodno britvijo“ njeni zagovorniki, ker trdijo, da se je o nji sanjalo le nekemu hribovskemu kapelanu. Ta britev pa vendar ni bila brez ostrine, ker še vedno srbi nekatere prijatelje brivske obrti, ker jim je obrila nekaj predragih ščetinic, ki niso bile ravno na krasoto njihovega lieu.

V primeri z našo narodno britvijo je mnogo bolj skrhana britev naših praktičnih Nemcev v Ljubljani. Dokaz temu, da nam ponujajo upravitelji ljubljanske hranilnice velikodušno koncesijo v svojem hranilničnem monopolu. Zagotavljajo namreč, da nam dobrovoljno prepusté iste „cunje“ svoje zastav-

nice v oskrbovanje, katere sta jim zastavila in zamenila njihova „Žana“, ker ž njimi ni mogoč noben dobiček za ta ali oni nemški smoter.

V istini je zanimiva ta „cujnasta“ koncesija in priča, da so naši Nemci bolj praktični od svojih tovarišev na Češkem, ki niti petnajsternih ponujanih jim deželno-zborskih mandatov ne marajo, ker jim velja načelo: „Aut Germania, aut nihil“.

Vse to dokazuje skrajno potrebo, da pride na svetlo tretji natis Levstikovega „kopitnega podkovstva“ — kakor ni znano, je pokojni Levstik tudi vojaške kovače v enaki knjižnici učil konje podkavati — ker se je drugi pri nas že popolnoma pozabil in obrabil, temveč tudi kako duševno podkovstvo, ker Slovenci tudi duševno bosimo, posebno naši politični „občudovatelji“ in leposlovni kritiki.

Jaz svetujem torej „Pisateljskemu društvu“, naj postavi spomenik našemu na pol pozabljenemu Levstiku v beli Ljubljani, a ne v Retjah, kajti večja nevarnost je, da zaraste mah njegovo ime v slovenskem središči, nego v dolenjski vasi, saj pozabljamó visoki politiki že jedno leto po njegovi smrti njegovo „kopitno“ in morda kmalu tudi duševno podkovstvo.

Sviftijanec.

volucija ni izbrala pravih sredstev za svoj namen, potomci prevrata pa so orožje zboljšali in taktiko premenili po razmerah. Zgodovina zadnjih sto let nas uči, da restavracije in reakcije niso ukrotile revolucijskega duha. Revolucija sme praznovati letos svojo stoletnico, ker njene ideje so se ukoreninile tekom desetletij. Povsod je revolucija izpodkopala krščanska načela, ker se je v različnih oblikah vti-hotapila na kraljevske dvore in v beraške kočje.

Revolucijske ideje so bile sprva „sport“ pisateljev, filozofov, državnikov in tudi plemstva. Nesreča je bila, da so se te ideje gojile tako blizu skladišča, napolnjenega s smodnikom, kakor je bil pred sto leti zatirani francoski narod.

Mogoče je, da bi se bil francoski narod vzdignil tudi brez voditeljev in bi bila kri tekla v potokih, toda revolucija bi bila omejena le na Francijo in v kratkem času bi se polegel vihar. Tako pa je postala velikanska reka, ki sedaj z revolucijskimi idejami poplavlja vso Evropo.

Iz revolucije se je izcimil liberalizem, načelo tajne hinavske vstaje. Nasledniki Dantovi, Maratovi, Robespierrovi itd. so ravno taki sovražniki prestolu, altariju in krščanskemu svetovnemu redu, kakor krvoločni junaki pred sto leti. Razložek je le ta, da sedanji liberalni krvoloki prej pozlaté vrh, predno obesijo svojega nasprotnika. Ne vsiljujejo strupa v kozarci, kakor nekdanj Sokratu, temveč hinavsko ponujajo sladko pijačo, kateri skrivaj prilivajo smrtnih kapelj.

Liberalizem je vera osebnega božanstva, ki ne pripozna nikomur zasluge. Tako vedno povdarja omiko, napredek, prosveto, a tega noče priznati, kdo je pred tisoč leti prižigal luč prosvete in razširjal omiko in napredek po evropskih divjinah. Liberalizem pozna le kratek čas človeškega življenja, zanikava mnogo resnic v zgodovini človeštva, ki razumniku pojasnijo nazore. Iz tega pa liberalizem izvaja dolgo vrsto krivih sklepov. Liberalci oznanja svetovni mir, pa narode kuje v verige, proglašča individualno prostost, a cele skupine ponižuje kot sužnje. Liberalizem pa ima to zapeljivo stran, da se dobriča človeški ničemurnosti in mladino navidezno napaja z idejami najplemenitejših čutov, ki pa so v resnici ostuden egoizem, ošabna prevzetnost in sebičnost.

Ali je liberalizem že dosegel vrhunec svoje moči? Ali bo še prihodnje stoletje razdeval zgodovinski in naravni razvoj? Prorokovati ne moremo, toda upanje izražamo, da bode stoletnica francoske prekucije ob enem pričetek boljše prihodnosti, da se bo človeški rod s studom obrnil od svojih zapeljivcev na pravo pot krščanskega življenja.

Katoliški shod na Dunaji.

Z Dunaja, 2. maja.
(Izvirno poročilo.)

II. Sklepna seja.

V četrtek ob dveh popoldne bila je druga sklepna seja, pri kateri so se odobrile vse resolucije.

Dr. Löwenstein naznanja, da se je sestavil poseben odbor, ki bode sprejemal vsaka darila za stiskane laške redovnice ter prosi obilne podpore.

Kulturna razmišljanja.

Vso zimo so tožili dunajski steklarji o slabih časih, slabem zaslužku, in glej! sv. Marka, njihov varuh, naklonil jim je mnogo posla. Od dne sv. Marka počenši prične se odpiranje oken, in umevno je, da pri tej priliki zaropče marsikako okno, steklarju — v veselje. Na Dunaji je poslednje dni nenavadno močno ropotalo po oknih; govori se, da je več nego deset tisoč šip pobila tramvajeva vojna. Kaj bi neki rekel Dunaj, kaj bi pisali židovski novinarji o nas, ko bi se unela taka vojska v Ljubljani?

Aprilovi viharji — mnogo svateb v letu, tako prorokujejo in razkladajo stari pratikarji letošnje zadnje burne dneve aprilove. In ni li to veselje, česar nam je prinesla ljuba pomlad? Nekje blizu Kamnika pravijo, če obrodi krompir, bode tudi mnogo ženitev in možitov. Po mojih mislih je človeško srce baje v ožji spojitvi z elektriko, nego s krompirjem, in zaradi tega bode verodostojnejše prorokovanje o pomladnih nevihtah.

Dragi čitatelj, kaj je to življenje? Sam jubilej. Jedva se človek rodi, ako ga ne vzame koj prvo leto davica, praznuje svoj prvi jubilej že v zibelki. Na to pride jubilej prvih — hlačic, in ko se pričnó ti jubileji, potem pa ne prestanejo — do smrti.

Ko prebere dr. Hagenauer telegrafski pozdrav katolikov iz Genfa, poročata še o katoliškem gibanju in delovanju političkih društev Dörfler in monsgr. Knab. Poslednji predlaga, da se izvoli za generalnega komisarja katoliških shodov grof Perger, kar se z vsklikom vsprejme. Grof Perger pravi, dokler mu bode Bog dajal duševne in telesne moči, da jih hoče posvetiti katol. cerkvi in bode držal na kviško zastavo vere in križa ter kliče: „Na svidenje prihodnje leto pri tretjem katoliškem shodu.“

Zadnja seja.

Ob 6. uri zvečer zaključil se je z impozantnim sijajem drugi splošnji kat. shod v Avstriji. Navzočnih je bilo 20 škofov, veliko svetnih dostojanstvenikov raznih stanov in polna dvorana občinstva.

Meixner govori v imenu vseučiliških katol. dijaških korporacij ter omenja, da se je pričelo med katol. vseučilišniki živahno gibanje, katero krepko deluje proti brezverstvu in npravni propalosti ravno na visokih šolah ter obeta oživljenje človeške družbe, ker ravno od tukaj se bode razširjala krščanska zavest in prava omika med vse stanovce, ki bodo zvesti veri in državi blagodejno vplivali na družinski razvoj v prosep vseh avstrijskih narodov.

Dr. Porzer govori o rešitvi Dunaja in krščanske omike od turškega jarma l. 1683. Takrat sta bila cesar in papež edina in to je rešilo človeštvo.

Dr. Porzer popisuje, kako je redovnik Marco d'Aviano s svojimi govori največ pripomogel k zmagi krščanstva, zato prosi škofo, da bi resno preiskali življenje in delovanje tega moža ter skrbeli, da bi se prištel, ako je mogoče, svetnikom, ker je bil vdan sin ne le sv. Cerkve, marveč tudi habsburške rodovine ter resničen prijatelj in zagovornik Dunaja.

Dr. Kahn, knezoškof celovski, govori o verski šoli ter kaže, kako žalostne posledke za človeštvo mora imeti sedanja šola, katera poučuje a ne vzgojuje.

Knez Alois Liechtenstein navdušeno pozdravljen v svojem izvrstnem govoru primerja rimske socialne razmere sedanjim ter med nepopisljivim, nepretrganim ploskanjem kaže, kam je pripeljal brezverski liberalizem sedanje človeštvo, ki mora propasti posamezno, družbinsko in državno, ako se še za časa ne reši. Ko je dr. Bauer, škof bernski, svoj govor končal, sklene grof Bloome katol. shod krog 3/4 10. uro zvečer.

Resolucije drugega splošnjega katol. avstrijskega shoda.

Resolucija odseka „šola“.

I. Zbrani katoličani avstrijski zahtevajo v interesu družine, da se na srednjih kakor ljudskih šolah

1. ne podučuje samó naša mladina, marveč tudi vzgojuje;

2. da se v svrhu vzgoje obstoječi predpisi ne izvajajo samo gledé zunanje discipline, marveč tudi gledé vstvarjanja npravnih značajev;

3. da se v svrhu enotne vzgoje po možnosti daje sistemu razrednih učiteljev prednost pred onim strokovnih učiteljev.

Marsikak mrtvec, ko bi le mogel, zaklical bi iz groba svojim jubilantom: „Dajte mi že večni mir!“

A tudi v Ljubljani slavil se bode prihodnje dni jubilej, in sicer dvajsetletnica obstoja šolskih zakonov. Gospóda v kazini baje, zlasti pa „Lehrerverein“ za Kranjsko, prirejajo čudesna iznenađenja za ta jubilej. Menim, da imajo za to tehtne in zanimljive povode. A bojim se, da bi se unel med našimi pedagogi ljut boj. Sprijeli se bodo: je li bolje in prospešnejše pošiljati v šolo otroke v spremstvu pestúnj ali brez njih. Marsikak gospod na Dunaji odgovoril bi: Vsekako je bolje pošiljati deco v šolo v spremstvu krščenc ali pestúnj, kajti iz tacihi otrok postanejo najpokornejši podaniki. Iz teh pa, ki hodijo v šolo in iz šole sami, postanejo običajno sami radikalci. Brrr!

Drugi bodo zopet oporekali: Kaj neki postane iz človeka, ki se vse svoje življenje ni naučil hoditi za svojim, temveč samo za tujim nosom? Kaki občani bodo neki iz tacihi otrok, ki so vzgojevani v — pavolci? Kaj početi s takimi ljudmi, ki imajo pavolo v ušesih in možno tu v srci. Svetu so vedno več koristili pošteni radikalci, nego pavolnati možici. A tudi ne vem, katero teh dveh vzgojilnih načel bi v tem sporu imelo prav.

II. Zbrani katoličani avstrijski tirjajo v interesu države, da se na srednjih kakor ljudskih šolah

1. pri naši mladini goji pravi patrijotizem, t. j. notranje čislanje in ljubezen do domovine in vladarske hiše z učnimi, pomožnimi in bralnimi knjigami, z besedo in dejanjem;

2. da se na nobeden način ne izpodkopava, ali

3. nadomešča z enostransko narodnostjo.

III. Zbrani katoličani avstrijski zahtevajo v interesu vede, da na srednjih šolah

1. na mesto mešane vspelednosti učnih predmetov stopi postopno vrejena zaporednost istih,

2. na mesto plitvega razprostiranja splošnjega znanja njegova temeljitejša vglubitve, in

3. takó na mesto dejanskega zniževanja pravo zvišanje takomenovane izobražne stopnje.

IV. Ker je pa vera podlaga družine, države in vede, tedaj tudi vzgoje, rodoljubja in izobražbe, zahtevajo zbrani katoličani avstrijski

1. načeloma, da je srednja ravno tako kakor ljudska šola verska;

2. v praksi pred vsem

a) da država ne ovira samo ustanovljanja verskih zasebnih srednjih šol, naj so že gimnazije, učiteljišča, realne ali obrtne šole, marveč da jih naravnost podpira, ker se s tem državi olajšuje marsikatero breme;

b) gledé že obstoječih srednjih šol pa

a) da se verouk uvede na višjih razredih vseh realk ter tudi razširi na vse učne zavode, ki so jednake stopnje s srednjimi šolami, osobito na obrtne šole;

β) da se v interesu poduka in vzgoje pri izbiranju in nastavljanju učiteljev in posebnó vodij na srednjih šolah zadostno ozira na krščansko-versko in avstrijsko-rodoljubno mišljenje učencev in starišev;

γ) da podredjene učne oblasti pri dopušcanji, oziroma zopetni uvedbi krščanskih in katoliških naprav, kot n. pr. razpel, šolskih molitev, šolskih maš, prejemanja zakramentov, duhovnih vaj i. dr., zadoštujejo prevladajoči večini katoliških učencev in starišev;

δ) da pri sestavljanji in potrjevanji šolskih knjig in beril na mesto tesnosrčnega izključevanja vsega, kar spominja na katoliško, stopi izločevanje vsega nekrščanskega in s tem tudi protivednostnega;

ε) da se v šolskem zakonodajstvu obsežena prepoved vdeleževanja pri društvih ne bo zopet raztegala na čisto verska, cerkveno potrjena društva, kakor so to proti nameri zakonodajstva in zoper pravice državno priznane katoliške Cerkve storile podredjene učne oblasti.

Resolucija pododseka „katoliške dijaške zveze“.

Z ozirom na okoliščino, da je versko mišljenje katoliškega dijaka vsled razmer, obstoječih na velikih

(Dalje v prilogi.)

Jaz — kar se mene tiče — hodil sem vedno sam v šolo in hodim tudi zdaj v šolo trpkega, trnjevega življenja — sam.

Toda premišljujočemu spor zadnjih dni o pozabljeni knjižici začelo se mi je v glavi svitati, čemu neki nazivljejo v kulturnem jeziku nekatere konje „frommes Pferd“? Čital sem v dunajskih, praških in peštanskih listih o konjskih dirkah, med konjih nazival se je jeden: „Theodora“. Dalje bilo je ime drugemu konju zopet „St. Wolfgang“ (grofa Zd. Kinskega). Sv. Volbenk je bavarski deželni varuh; nad Poljanami pri nas nahaja se i cerkvice njemu na čast posvečena. Dalje sem čital imena „Albertina“ in celó „Marija Terezija“; ni li to radikalno? Vse to vem zgolj vsled tega, ker sem v šolo hodil brez — pestúnje.

I tú velja gledé spora o „kopitnem podkôvstvu“ in konjskih imenih: noblesse oblige, kajti:

Der Vogel singt,
Die Schelle klingt,
Der Weise aus der — ia
Der Aermste kann nur schreien.

Buridanov „stric“ proslavil se je s tem, da je poginil lakote med dvema kupoma sena, ker mikala sta ga oba, a on vedel ni, po katerem bi bil hlastnil preje.

A. S.

šolah, premnogokrat v nevarnosti, da otrpne, ali popolnoma zgine;

uvažujoč koristi, katere ima tesno združenje katoliških velikošolcev za vsakega posameznika;

gledé na okoliščino, da je dijakom v njihovem poznejšem poklicu določeno, postati važen faktor za javno življenje;

konečno z ozirom na težave, zoper katere se morajo zaradi obče še vladajočih predsodkov bojevati katoliške dijaške zveze;

polaga drugi splošnji avstrijski katoliški shod vsem poklicanim krogom nujno na srce, naj najodločneje priporočajo pristop k obstoječim dijaškim korporacijam, naj so že društva, ali barve noseče zaveze, ter v povzdigo katoliških dijaških korporacij in v poživljenje in okrepčanje katoliške zavesti mej dijaški predlaga:

1. Kot prvi pogoj ustanovljanje marijaniških kongregacij na srednjih šolah naše monarhije;

2. zopetno uvedbo akademiške službe božje ob nedeljah in praznikih;

3. ustanovljanje katoliških dijaških korporacij, tam pa, kjer ni upanja, da bi se uspešno procvitala katoliška dijaška korporacija, ustanovitev akademiških bralnih društev, katerih vodstva naj bi se izročila v roke versko-zvestih katoličanov;

4. naj se uglaadi pot tesnejšemu mejsebojnemu združenju vseh katoliških dijaških korporacij monarhije.

Odsek za socijalno vprašanje.

I. Zadružna organizacija.

Drugi splošnji avstrijski katoliški shod smatra zadružno organizacijo poklicnih vrst za bistveno sredstvo v ozdravljenju socijalnih škod sedanjosti.

II. Kmetško vprašanje.

Drugi splošnji avstrijski katoliški shod proglašja za eno najnujnejših nalog avstrijskega zakonodajstva, da se ukrenejo navedbe v varstvo in rešitev hitro propadajočega kmetškega stanú, ker je njegov neprikrašan obstanek in njegovo razevitanje največjega pomena za politične, gospodarske in pravne interese skupnega državnega in družbinskega življenja.

Potrebno je po njegovem mnenji posebno:

- da se omeji prosto razkosavanje kmetških zemljišč in se zabrani njihovo združevanje v veleposestva, kjer to ni potrebno iz ozirov deželne kulture;
- da se preveliko zadolženje kmetških posestev v bodočnosti zabrani s postavno določeno mejo zadolženja, njihovo že obstoječe zadolženje pa odstrani s splošnim zemljiškim razbremenjenjem, ki bi se izvedlo po načelih krščanske pravičnosti in vsestranske primernosti.

Ravno takó zagovarja katoliški shod primerne navedbe v varstvo domačega zemljiškega pridelovanja nasproti inozemski konkurenci, takó z varstvenimi carinami, kakor tudi s tarifno politiko, ki naj se postavno določi, dalje splošno ustanovo samoupravnih in obligatnih kmetških poklicnih zadrug z nalogami v povzdigo in gojitev stanovske zavednosti, vzajemne pomoči, kakor tudi skupnega varstva in zastopanja kmetških koristij na zunaj.

III. Rokodelsko vprašanje.

Drugi splošnji katoliški avstrijski shod najradostneje pozdravlja zakonite navedbe, katere so se zadnja leta v Avstriji ukrenile v interesu obrtnega stanú, ter izreka svoje priznanje in hvalo vsem močem, ki so sodelovale pri postavih, namerjajočih varstvo delavcev. Isti spoznava nujno potrebo, da se natanko izvede in nadalje razširi obrtno varstveno zakonodajstvo, ter pred vsem podpira težnje obrtnikov, katerim namen je nadaljni razvoj obrtnega zadružstva.

Posebno priporoča:

- da se postavnim potom popolnoma zagotovi obrtnikom po naravi pripadajoč vpliv na ustanovljanje posameznih zadrug;
- da se razširijo pravice zadrug gledé privolitve v zadrugo, in sicer posebno z dovolitvijo ugovorne pravice gledé pridobitve sposobnostnega dokaza in z uvedbo mojsterske preskušnje, katero bi vredile zadrug;
- da se olajša in z davčnimi razbremenjenji pospešuje skupna obrtna delavnost v območji posameznih zadrug z odstranjenjem ovir, ki so se (po § 115, odst. 2 obrtnega reda z dné

15. marca 1883) dosedaj stavile ustanovljenju zadružnih podjetij v namen izdelovanja in razpečavanja obrtnih izdelkov;

- da se konečno posamezne rokodelske zadrug mejsebojno združijo z ustanovitvijo samostojnih obrtnih zbornic, ki se prosto volijo iz zadrug, in da bodo te zbornice imele pravico do javnega zastopanja obrtnih koristij (tako, kakor pri sedaj obstoječih obrtnih in trgovinskih zbornicah).

Razven tega priporoča katoliški shod razširjenje dolžnosti gledé sposobnosti dokaza na one, ki tovarniški izvršujejo kakov rokodelski obrt; odstranjenje obrtu škodljivega krošnjarstva; postavno omejitev obrtnega kaznilniškega dela, ki škoduje prostemu obrtnemu delu; uvedbo takega postopanja pri izmerjanju pridobnine in dohodnine, ki obrtnike zadostno brani zoper sumničevalne in neresnične ovažbe ter njihovim opravičenim tirjavam zavaruje zadostno oziranje.

IV. Delavsko vprašanje.

Uvaževaje, da je rešitev delavskega vprašanja pred vsem odvisna od tega, da se odstrani pri današnji produkciji veljavno načelo neomejene konkurence, smatra drugi splošnji avstrijski katoliški shod za potrebno, da se ta neomejena konkurenca odpravi takó z mejnarodnimi pogodbami kakor v tuzemstvu z vredbo domače produkcije, in to s pomočjo varstvenih carin, pri tem pa da se ozira na opravičene koristi vseh vdeležencev.

Po mnenju katoliškega shoda je najvažnejši pogoj tega vravnanja poklicna zadružna organizacija velikega obrta. Naravne naloge tej organizaciji bodo:

- ustanovitev zdravega razmerja mej produkcijo in porabo;
- varstvo zoper samoprodajo produkcije s strani posameznikov;
- zabranitev nepravilne izrabe delavskih močij;
- zavarovanje, da bodo delavci imeli stalno delo, da bodo napredovali v plači in po možnosti tudi v stopnji;
- kolikor možna zabranitev ženskega dela v tovarnah;
- zavarovanje stanu primerne preskrbitve za starost in onemoglost delavcev, kakor tudi njihovih vdov in sirot.

Resolucija odseka „socijalno vprašanje“ proglašja nadalje nujno dolžnostjo državne uprave, da se v javnem interesu resno peča z vprašanjem gledé stanovanj. Posebno naj bodo delodajalci, ki imajo večje število delavcev v krajih, kjer so nezadostna ali neprilčna stanovanja, postavno zavezani, da tam napravijo primerna delavska stanova-lišča. Obstoječe postavne določbe o kakovosti ali rabi stanova-lišč naj se strogo izvršujejo in primerno spopolnijo. Za gradjenje hiš z majhnimi stanovanji naj država po možnosti dovoli olajševanja. V večjih mestih in industrijskih krajih naj se stavbišča (posebno z ozirom na napravo majhnih stanovanj) s primernimi navedbami odtegnejo stavbeni speculaciji. Razven tega pa katoliški shod zasebnemu delovanju avstrijskih katoličanov priporoča podpiranje vseh onih človekoljubnih teženj, s katerimi se pridobivajo delavskim krogom zdrava stanovanja po nizki ceni in ob enem samostojnim obrtnim delavkam (v takozvanih zavetiščih [hospicij] za delavke) zagotavlja pravno varstvo.

Poročevalec P. Kolb je zaznamoval kot najvažnejše namere delavskega zakonodajstva, ker se ne more izvesti socijalno-demokratski vspored, v svojem resolucijskem predlogu nastopne točke:

- postavna tirjatev določenih dokazov, od katerih bo v bodoče odvisna dovolitev za nova obrtna podjetja, in sicer gledé nastopnih točk: a) solidnost gospodarstvene podlage in trdnost podjetja; b) postavna neomadeževanost podjetnikova in vodje podjetjev; c) da novo podjetje ne spravi z neposrednim prehodom ob kruh in delo cel del prebivalstva;
- nadaljno skrčenje maksimalnega delavnega dne z ozirom na posamezne vrste obrtnih del;
- razširjenje določb o maksimalnem delavnem dnevu na delavce transportnih in prometnih zavodov;
- strožja omejitev dispencne pravice upravnih oblastnij gledé maksimalnega delavnega dne;
- sonadzorovalna pravica delavcev v izvrševanju delavsko-varstvenih postav, in sicer potom zastopnikov, voljenih iz sredine delavcev;

6. splošnja in obligatna uvedba rudarskih razsodišč;

7. popolna prepoved ponočnega dela v tovarnah za ženske in kolikor možna omejitev istega za moške delavske moči;

8. prepovedano je rabiti dninarje namestu usposobljenih pomožnih delavcev pri tovarniškem izvrševanju rokodelskih obrtov;

9. pravno varstvo delavcev s tem, da se kolikor moč ločita spola v tovarniških prostorih; § 132. avstrijskega kazenskega zakonika se razširi na industrijske podjetnike in njihove opravilnike;

10. postavna dolžnost podjetnikov, da v zvezi s svojimi delavci skrbé za ustanovljenje otroških zavetišč, kjer in dokler še ni prenehalo delo omoženih tovarniških delavk.

Katoliški shod pozivlje vlado, naj strogo pazi na to, da se bodo izvrševali zakoni v varstvo delavcev, posebno gledé maksimalnega delavnega dne in prepovedi „truck“-sistema (da namreč delodajalec izplačuje namestu z denarjem v živežu, in to po samovoljnih cenah).

Odsek „časnikarstvo“.

Z ozirom na veliki in silni vpliv, kateri imajo najraznovrstnejši tiskarski izdelki v sedanjem času na vse vrste človeške družbe, in uvaževaje, da vedno narašča potreba čitanja ter se vedno bolj čuti v vseh stanovih in starostih, in dalje gledé na jako nevarno dejanjsko okoliščino, da morejo od prostozidarjev s pravcato fanatično vnetostjo in potroševanjem velikih denarnih svot razširjevati listi in tiskovine najobčutljiveje žaliti verski in patrijotiški čut večinoma še krščanskega prebivalstva, zasejati seme brezverstva in s tem pospeševati ž njim zvezano nenravnost, nujno je potrebno, da se tesno združijo vsi krščanski misleči elementi vseh stanov in v namenu primerni zvezi skušajo pobijati cerkvi kakor državi enako nevarne nakane prostozidarstva. Katoliški shod smatra tedaj

1. za nujno potrebo, da se po možnosti v vseh škofijah in pod varstvom prevzvišenih škofov ustanove katoliška tiskovna društva, kakoršna že v mnogih krajih in z najboljšim vspehom koristno delujejo, posebno pa priporoča, naj se ustanovi avstrijsko tiskovno društvo na Dunaji.

2. Katoliški shod z ozirom na že napominane obžalovanja vredne tiskovne razmere izraža prepričanje, da je v uspešno pobijanje liberalnega časopisja nujno potrebna večja gmotna in moralna podpora katoliških listov, kakor to velja tudi gledé potrebam primernega pomnoženja istih; priporoča tedaj, naj se izdajajo perijodične tiskovine, posebno tudi take, ki si stavijo za nalog zastopanje koristij posameznih poklicnih vrst, in to po vseh večjih mestih, kjer še niso.

3. Katoliški shod ne proglašja samo za splošno občuteno in nujno potrebo, da se preosnové in razširijo na Dunaji obstoječi katoliški dnevnik, marveč naglašja tudi kot dolžnost in častno zadevo vsakega katoličana, da po možnosti podpira in skuša pospeševati katoliško časnikarstvo.

Popolno priznanje izreka dosedanjemu moškemu zastopanju tega časništva za cerkvene in državne koristi, izreka pa ob enem željo, naj se kmalu odpró predala večjega glasila takó razširjenemu vsporedu, da ne bodo zastopane le opravičene tirjatve posameznih kraljevin in dežel avstrijske monarhije, marveč se bo tudi sicer kolikor moč zadostovalo vsem drugim željam katoliških čitateljev v političnem, socijalnem, gospodarstvenem in lepoznanstvenem oziru. Ker nameravajo podjetniki na Dunaji izhajajočega lista „Vaterland“-a tako preosnovó, priporoča se ta list vsem katoličanom najtopleje.

4. Katoliški shod se sklicuje na to, da morajo vsi oni, ki z besedo ali pismom v javnosti zastopajo cerkvene koristi, vedno spoštovati veljavo papežev in škofov v zadevah verskega in pravstvenega nauka, kakor tudi v vseh vprašanjih, ki zadevajo duševno vodstvo Cerkve. Ravno tako mora naglašati, kakó potrebno je v interesu katoliške stvari, da katoliški publicisti razpravljajo nasprotna dnevna vprašanja v smislu vzajemnega spoštovanja in ljubezni.

Izvan tega priporoča pogoste redne sestanke katoliških avstrijskih časnikarjev, ker je to sredstvo v povzdigo enotnosti v katoliškem časopisju, v pospeševanje katoliškega tiskovstva sploh in v gojitev gmotnih koristij sodelujočih močij.

5. Katoliški shod proglašal za jako željavredno, da se povsod vspešno in hitro nasprotuje premnogokrat po listih razširjenim zmotam o verskih resnicah, kakor sploh neresničnim vestem, ter v ta namen priporoča primerno organizacijo sistema o pravkih.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. maja.

Notranje dežele.

Pri **dunajski** občinski volitvi v okraju Margarethen je zmagal kandidat združenih kristijanov. Pri volitvah v okrajni zastop v okrajih Leopoldstadt, Wieden, Mariahilf, Neubau, Josefstadt in Alsergrund so razven v Leopoldstadtu povsod zmagali protizidovski kandidatje III. razreda.

Predvčeraj je **ogerski državni zbor** nadaljeval glavno razpravo o proračunu. Finančni minister Weckerle je rekel, da od njega ne morejo poslanci zahtevati novega vspeha; za svojo prvo nalogo smatra izvršitev onega, kar je pričel prejšnji finančni minister Tisza. Jedro finančne politike obstoji v tem, da se ne bodo uvajali novi davki ali odpirali novi viri dohodkov, marveč, da se bodo bolj izrabljali državni postavni prihodki neposredni in posredni davki. Odgovarjajoč na neki vmesni klic, je naglašal minister, da bodo še le prišle razmere, ko bo minister potem sam priporočal borzni davek. Misel je jako vabljiva, toda prezgodnji in nenadni borzni davek bi res škodoval narodnemu gospodarstvu. Konečno je izrekel nado, da bo mogel, ako bo varčno postopal, izhajati z obstoječimi sredstvi.

Vnanje države.

Predvčeraj je nemški poslanik Bray izročil **srbski** vladi svoje novo poverljivo pismo. V svojem nagovoru je naglašal: Regentstvo se je gotovo že prepričalo, da nemška politika gleda Srbiji sloni na simpatičnem interesu za srbsko osodo in na načelu, da se Nemčija ne vtika v notranje srbske zadeve. Ristić je odgovoril ter poudarjal veliko zadoščenje regentstva zaradi prijateljske izjave nemškega cesarja za mladega kralja Aleksandra.

„Daily News“ so dobile iz **ruske** prestolnice poročilo o zasledenih nihilističnih zarotah. Po temeljitih zanesljivih informacijah je pri nadaljnjem preiskovanju redarstvo našlo velike zaloge streljiva v Kronstadtu. Tudi se je jasno dognala zarota, katera se je obračala zoper carjevo življenje. Car bi bil moral minoli terek biti navzoč pri vojaških vajah poleg Carskega Sela, a naznanil je poveljniku še v zadnjem trenutku, da je zadržan. Car se je baje odpoval še le vsled nujne prošnje carjevine, ki je v velikih skrbéh za življenje svojega carskega soproga.

Konečno je dognano, da bo **nemški** cesar v drugem tednu meseca julija potoval v Anglijo. Skoraj gotovo se bo pri tem poprej sešel z ruskim carjem v Kielu, kamor bo slednji prišel na svojem potovanju v Kodanj. — Italijanski kralj Humbert in prestolonaslednik, ki bode ta prišla v nemško prestolnico dne 21. maja, mudila se bode do 25. t. m. — Državni tajnik grof Bismarck izjavlja v dopisu, ki ga je poslal listu „Berliner Tagblatt“, da je poročilo tega glasilo o prvi seji Samoa-konference popolnoma izmišljeno. — Kakor pravi „Post“, razpravljal je kronin svet, ki se je dne 30. aprila vršil pod cesarjevim predsedstvom, tudi o zadevi gledé redarstvenega nadzornika Wohlgemutha.

Nizozemske generalne države so v polni seji jednoglasno sklenile, da bo kralj zopet prevzel vladu. Predsednik je trikrat zaklical kralju: „živel!“, kateri klic je našel vsestranski in navdušen odmev v zbornici. Zbor je brzojavno kralju čestital k ozdravljenju. Slednje je spravilo vojvoda Nasovskega v čuden položaj, kakoršnih malo pozná zgodovina. Komaj je postal regent s trdnó nado, da bo v kratkem postal veliki vojvoda, je sedaj naenkrat — odveč. Jasno še ni, ali bo ostal vojvoda v Luksemburgu. Došli sta dve brzojavki, ki slove: „Pismo kralja Viljema regentu je jako prijateljsko in s toplimi besedami pisano. Kralj namerava vlado velike vojvodine isti dan prevzeti, kakor ono Holandije. Vest, da bo odpotoval vojvoda, je prezgodnja. Vojvoda Adolf bo ostal tukaj, dokler zadeva ne bo rešena.“ Druga brzojavka pa tej nasprotuje: „Vojvoda Adolf se bo povrnil na grad Königstein v Tavnusu, kjer se bo stalno namestil.“

Paul de Cassagnac z nova v listu „Autorité“ razpravlja vprašanje o razmerji mej **francoskim** monarhisti in Boulangerjem, ter pride konečno do zaključka: Ali moremo monarhisti iz lastne moči rešiti državo iz dandanašnjega položaja? Ne — saj smo to zaman skušali. Morda bi bilo to z božjo pomočjo, pogumom in vstrajnostjo o svojem času mogoče; toda kdaj? Ko bi prišli tako daleč, bilo bi prepozno in Francije bi več ne bilo v Evropi. Nastopil je mož. Naj je že vreden, kolikor hoče. Ne proslavljam ga. Toda postal je naenkrat središče vsega upora zoper zlo, za katerim bolehamo, zoper vstajni parlamentarizem. On je živa simpatija gnjusa in goljufnih näd vseh Francozo. Monarhisti, ki so razcepljeni, morejo se z njim, v njem združiti k začasnemu skupnemu delovanju. Pelje naj nas, kamor hoče, rešil nas bo na vsak način iz tega blatnega

morja. Naj nam dá, kar nam hoče, dal nam bo gotovo kaj drugega, kakor obstoječe, ki je sramota, zavrženost, galera. Oni, komur teče voda v usta, ne sme grajati palice, ki mu jo ljudje molé v rešitev. Jetnik, ki je zbirčen v sredstvih, nikdar se ne bo rešil iz ječe.

Italijanska vlada je z ozirom na sv. Očeta odklonila vabilo k vdeležbi svečanosti povodom, ko se bo odkril spomenik Giordanu Brunu na čast. — P. Agostino de Montefeltro, sloviti pridigar, je zapustil Rim. „Osservatore Romano“ ga javno graja, ker se je v svoji cerkveni molitvi spominjal državnega glavarja in ministrov.

Rumunski prestolonaslednik princ Ferdinand je predvčeraj sprejel diplomatski kor, kateri je namestu najstarejšega diplomata predstavil minister zunanjih zadev sam. Objavljeno kraljevo pismo, o katerem smo že poročali, je napravilo globok vtis na vse kroge. Posebno pozornost vzbuja odstavek kraljevega pisma, ki govori za blagostanje kmetijskega stanu. Splošuje mnenje je, da je ta kraljev korak ob jednom s prestolonaslednikovim prihodom jako utrdil monarhijo in državo.

„Agenzia Stefani“ javlja iz Masave: Notranji položaj **Abesinije** je nepremenjen. Mangaša in ras Alula sta v Adui; zastoj sta se trudila, da bi vse glavarje kraljestva pregovorila k skupnemu posvetovanju. Debeb se mudí v Godofelassiju; pričele so se razprtije mej njim in rasom Alulo.

Izvirni dopisi.

Iz **Mihovec** pri Veliki Nedelji, 1. maja. Neki tukajšnji naseljenec, ki v tej občini niti domovinske pravice nima, trudi se že več let, da bi prišel v občinski odbor. Milo se je torej jokalo, ko ni bil izvoljen, ker je sedaj vse upanje, da bi postal predstojnik, splavalo po vodi. — Dva dni po volitvi ni skoro ničesa delal, samo grozoviti propad premišljeval, in da si nekoliko olajša žalostno in potrto srce, napisal je na košček papirja sledeče:

„Ansuchen das Löblich Bezirkshauptmannschaft wohlen sa gut sein eine zweite Ausschusswahl des 3 Wahlkörpers in der Gemeinde Grosssonntag, es sind die Ausschlisse ohne Wähler bestimmt, blos von der Komision, weil die Besitzer jetzt viel zu thun haben und nicht gekommen sind. Es wäre am beste in eine Sonntag nachmittag die Wahl zu verordnen dan gewis ein jeder komen kann. Der erste und der zweite Wahlkerper sind in der Ordnung, weil die Wähler gegenwärtig waren. Die Schlussrechnung ist auch nicht richtig weil keine Beilagen nicht vorhanden sind, dadurch hat die ganze gemeinde schaden.“

Grosssonntag am 14. April 1889.

Johan Prapotnik.“

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo je s slovenskim dopisom vprašalo, kaj je na tem resničnega, in ker so te pritožbe popolnoma neosnovane in se je vsa volitev postavno vršila, primerni odgovor temu se lahko ugane.

Ta in drugi naseljenci gojijo tukaj nevspešno nemškutarijo, in videti je bilo skoro, da bi celó neki vrli narodnjak se s takimi ljudmi združil, da postane župan.

Ne cepite torej svojih močij in delajmo z združenimi močmi, da preženemo svoje najhujše sovražnike — nemškutarje.

Sloga jači — nesloga tlači! V edinosti je moč!

Iz **Polja** pod Ljubljano, 1. maja. Biserna odeja krije gaj, dolino in polje. Približal se je zaželjeni maj. Kdo se ga ne veseli? Tudi ne preostaje mi časa, da bi obširno opisaval srčne svoje občutke pri pogledu na zeleno pomlad.

V 97. št. „Slovenca“ govoril je člankar meni iz srca. Res je, premlačni so mnogi, ki bi lahko dopisavali, a dremljejo; od lista pa vedno zahtevajo, naj jim prinese vsak dan torbo mičnih novic. Vsakdo, ki more, naj bi poročal najzanimivejše novice iz svojega kraja, in tako bi čitatelji iz raznih krajev imeli dovolj novosti. Tako je tudi pri nas. Vaš list ima pri nas precej radovednih čitateljev. Marsikdo bi rad napisal kake vrstice, a boji se kritike in raje molči. Tako je pred tedni poročal g. Sitnež o nespodobnem obnašanji nekaterih ljubljanskih gospodov, in to je nekoga razburilo. Pa Sitnež menda radi tega ne bode vrgel peresa med smeti, temveč še dalje poročal važnejše stvari. Temu pristavim željo, naj bi tudi drugod ne molčali, ampak pridno dopisavali. Tako bi mogel marsikaj povedati o bližnji tovarni.

Pri nas imamo, kakor gotovo povsod po Slovenskem, majsko pobožnost. Cerkev je skoraj vedno polna ob torkih, četrkih in nedeljah. Je pa tudi lepo okrašena s cvetjem in zelenjem iz graščinskega vrta na Fužinah. Vendar mnogo povišuje slovesnost

lepo petje. Prav hvaležni smo torej gg. pevcem in pevkam in posebno g. učitelju za trudapolno delovanje. Le tako pogumno naprej! Prepri ni nikjer koristen.

Iz **Trsta**, 1. maja. (Liberalci laški; pravi prijatelj delavcev; laško časopisje; občni zbori) Predsednik socijalistiške družbe „Confederatione operaia“, Gerin, tiskar, v službi pri „Tipografia Triestina“, kjer se tiska „Independente“, je bil odpuščen iz službe. Pravega vzroka nočejo imenovati; zmislili pa so si, da so ga odpustili zaradi tega, ker je dal natisniti odprto pismo, v katerem dolži list „Independente“ hudobnih insinuacij. — Pravi vzrok njegovega odpusta je pa vendar le-ta, da je bil on odposlan na Dunaj kot tukajšnjih delavcev zastopnik pri zboru delavskih društev.

Ker pa „Independente“ in njegovim patronom nikakor ni prijetno slišati besede Dunaj, in posebno še ne, da bi kdo tistih, ki zanj delajo, če ga tudi le samo stavijo, še gori hodil, je pa prehud poper za-nje in zato so mu dali stalni odpust. To je bil jeden vzrok. Drugi je pa ta, da je Gerin kot predsednik prej imenovanega društva precej vpliva imel pri tiskarjih in tudi pri družih in da je menda gospodom „Independenta“ malo preveč gledal na prste in spoznal njih „liberalnost“.

Zato je imelo društvo tiskarjev 28. aprila zbor, v katerem je sklenilo na predlog predsednikov protestovati proti takemu početju „Tržaške Tiskarne“ kot „absolutno samovoljno in oškodljivo prostost misli in govorjenja“, kakor tudi, da je to škodljivo interesu tiskarskih delavcev; protestuje torej proti takemu absolutnemu početju in predsedništvu društva nalaga, da naznani ta sklep uredništvu „Independente“ in vodstvu tržaške tiskarne.

Vsi liberalni tukajšnji listi seveda zagovarjajo to početje tržaške tiskarne. — Taki so tukajšnji liberalci (?). Če jim kdo resnico pové, nočejo ga poslušati in mu zato pokažejo vrata!

Pravi prijatelj delavcev, oni, v katerega so delaveci Lloydovi veliko zaupali in kateri gotovo njim dobro hoče, je pokazal svoje resnično dobro srce s tem, da je podaril društvu „Unione operaia“ šek za 1388 gld., od katerih je 788 gld. za moški oddelek tega društva, 400 gld. družbi „Fratellanza Artigiana“ in 200 gld. „Società dei Meccarici“.

Delegacija tukajšnjega mestnega zastopa je odkazala 100 lir (!) podpornemu društvu Tržačanov in Istrijanov bivajočih v Rimu. Radovedni smo, ali slovenski odborniki tudi pritrdijo takim podporam, vsaj sliši se nič, da bi ne! — Pred nekoliko časom je ravno takemu društvu v Milanu, h kateremu pa spadajo tudi vsi Tridentinci in Goričani, podelil goriški mestni zastop 200 gld., — in tako tudi mestni zastop mesta Pirana — prvemu, prej imenovanemu društvu v Rimu. Še se bode lahko vzgajala „irredenta“ in Oberdanki! Kaj bi bilo pa, ko bi mestni zastop ljubljanski dovolil tako svoto Slovincem, stanujočim, recimo, v Zagrebu ali v Belem gradu, — to bi bil krik in vrišč v Izraelu! (Konec sledi.)

Dnevne novice.

(Volitve v deželni zbor kranjski so razpisane.)

Kakor znano, bili so z Najvišjim patentom z dne 19. aprila 1889 razpuščenji oni deželni zbori, katerim je z letošnjim letom potekla zakonodajna doba. Med temi je bil tudi kranjski, za katerega so razpisane nove volitve, in sicer so določeni dnevi: 1. za poslance kmečkih občin 4. dan julija; 2. za mesta in trge, trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani 8. dan julija; velikoposestniki bodo volili 12. dan julija. Podrobne določbe naznanile se bodo volileem na volilnih listkih.

(Državni zbor) je zopet včeraj pričel obravnave. Došlo nam je za včerajšnji list prepozno brzojavno poročilo: Vlada je zbornici predložila dodatni kredit v znesku 50.000 gld. za troške poljedelskega ministertva, ki se bo prihodnje leto vdeležilo na Dunaji poljedelske in gozdarske razstave. Grof Schönborn je odgovoril na interpelacijo gledé konfiskacije katoliških listov, da na državna pravdnštva ne upliva liberalno stališče proti katoliško-konservativnim listom. Pravdnštva postopajo po postavi, posemne napake izvirajo iz pogrešnega razlaganja postav in ne iz strankarstva. Poljedelski minister grof Falkenhayn je odgovoril na Tausche-jevo interpelacijo, da vlada vedno pomaga poplavljenecem, izdatno skrbi za vravnavo hudournikov in bode predložila reformo gozdarske postave. Poslanec Carneri in tovariši so stavili interpelacijo gledé dunajskega

katoliškega shoda ter vprašali, katero stališče zastopa vlada nasproti svetni vladi papeževi in če more dati pojasnilo, ki bode zadovoljilo italijansko vlado. (Kako so občutljivi liberalci! Op. vred.) Chlumetzky in tovariši so stavili interpelacijo, zakaj vlada ni takoj pravočasno potrebno ukrenila proti dunajskim tramwayskim voznikom, in vprašajo, bode li v prihodnje strogo postopala proti hujškanju neke vrste državljanov. Nato se je pričela proračunska debata o poljedelskem ministerstvu.

(Iz Novega Mesta) se nam poroča, da je dne 2. t. m. umrla po kratki bolezni soproga znanega rodoljuba, bukvarja in tiskarja gosp. Ivana Krajca, Matilda Krajčeva, roj. Polak. Blaga pokojnica je bila v Novem Mestu in okolici zelo priljubljena in čislana, vzgledna krščanska gospodinja in dobrotnica revežem. N. v m. p.!

(Vincencijeva družba) praznuje jutri na nedeljo Dobrega Pastirja svoj družbeni praznik ter ima službo božjo zjutraj ob 1/2 7. uri, popoldne ob 6. uri pa navadni shod v Marijanišči.

(Imenovanje.) Konceptni praktikant pri c. kr. kranjskem finančnem ravnateljstvu g. Fran Geiger je imenovan koncipistom in premeščen v Radovljico.

(Prostovoljna požarna bramba ljubljanska) bode jutri praznovala po stari navadi praznik sv. Florijana s sv. mašo, katero bode daroval o 1/2 8. uri v sv. Florijana cerkvi preč. gosp. Ivan Gnjezda.

(Občinskih zdravnikov) službe, in sicer za slovenski Štajer 14, razpisuje tudi štajerski deželni odbor. Ker se dotični zakon gledé vravnave zdravstva v občinah na Štírskem stoprav predloži prihodnjemu deželnemu zboru, je deželni odbor dovolil v ta namen vže zdaj svoto 5000 gld. za leto 1889. Dotična zdravstvena okrožja so: Mozirje (800 gld. podpore), Vojnik (600 gld.), Edelschrott, Kainach, Sv. Lovrenc ob koroški železnici in Slivnica (vsi po 500 gld. podpore), Zelnice (450 gld.), Gor. sv. Kunigunda (600 gld.), Jahring (500 gld.), Šent-Jurij v slov. Goricah (500 gld.), Središče (300 gld.), Planina (500 gld.), Ribnica (900 gld.) in Pileh, obč. Tragöss (500 gld.). Prošnjiki morajo biti vešči i v slovenščini; prošnje do 31. maja štírskega deželnemu odboru.

(Nemščina v madjarskem gledišči.) V peštanskem narodnem gledišči objavljeno je zopet oznanilo, v katerem se gledališkemu obojbu zabičuje, da bode vsak član, ki izpregovori za kulisami nemško besedo, kaznovan z globo 25 gld. Komentara ni treba.

(Iz Zagreba) se poroča, da se bode danes pela zadnjč Zajčeva opera „Nikola Šubić Zrinjski“, ker je dne 1. t. m. došel od bana odlok, da opera poneha. — 218letnico smrti grofa Zrinjskega in kneza Frankopana so Hrvatje v Zagrebu in v Dunajskem Novem Mestu slovesno praznovali.

(Nova knjiga.) „Rodbinska sreča“, roman, spisal grof L. Tolstoj, poslovenil P. M. Podravski. Založil in izdal J. Giontini, tiskal Šeber v Postojini. Cena broš. 40 kr., v platno vezani 70 kr., po pošti 5 kr. več. Vnanja oblika je prav čedna, jezik sicer prav gladek, le enklitik g. prelagaatelj ne zna na pravo mesto postavljati in nekaj predomačih izrazov mu je ušlo iz-pod peresa.

(Berolinski „Tagblatt“ prepovedan v Avstriji.) Kmalu po nesreči v lovskem gradu Mayerlingu smo povdarjali, kako so nekateri listi v „rajhu“ brezobzirno prinašali senzacijske in razžaljive vesti. Nobena izmišljena čenča, nobena fantastična povedka, katero si je bil izmisllil kak „fidel“ Dunajčan, ni ušla napominanim listom. V tem oziru odlikoval se je zlasti „Berliner Tagblatt“. V svoji gorečnosti gledé zasledovanja senzacijskih novic iz najvišjih krogov ni prizanesel ta list niti Nj. Veličanstvu avstrijski cesarici. Prejel je zato tudi plačilo. Ministerstvo je z dne 25. aprila „Berliner Tagblattu“ prepovedalo poštno dološiljanje za avstrijske dežele. Menda je v Ljubljani imel samo dva naročnika. Vzrok tej prepovedi bila je vest, katero je objavil „Berliner Tagblatt“ o Nj. Veličanstvu cesarici, katero pa je, kakor smo javili o svojem času, „Wiener Abendpost“ označila kot popolnem neosnovano. Gotovo je pomilovanja vredno, da se vlada poslužuje tako strogih sredstev proti listu države — nam prijateljske.

(V kranjsko hranilaico) vložilo je meseca aprila 1886 strank 634.770 gld., izplačali so 435.904 gld. 38 kr.

Telegrami.

Dunaj, 4. maja. Miklošič je postal tajni svetnik.

Dunaj, 4. maja. Zbornica poslancev: Vlada predloži postavo gledé nastavljenja okrajnih šolskih nadzornikov, dalje zakon o zastopanju cesarskega namestnika pri deželnih šolskih svetih na Dunaji, v Pragi in Lvovu. Razdelila se je gospodski zbornici izročena postava, s katero se predručajujejo nekatere določbe ljudsko-šolskega zakona, in ob enem pojasnjujoče opazke. Predsednik naznani, da je cesar potrdil postavo o skladiščih.

Trgovinski minister odgovarja na interpelacijo Mengerjevo in tovarišev o železniških refakcijah za pšenico, rž in ječmen, da dotične obravnave z železnicami niso dosegle znižanja voznih cen, a minister je znova pozval železniške uprave, naj po možnosti ustrezjejo željam o splošnji uvedbi olajšav na korist manjšim mlinom.

Dunaj, 4. maja. Vlada je gospodski zbornici predložila ljudsko-šolski zakon, ki je pa iznenadil vse. Državni zbor je dobil vladno predlogo o stalnem nameščenji okrajnih šolskih nadzornikov.

Dunaj, 3. maja. Pri volitvi v okrajni odbor tretjega volilnega razreda so zmagali antisemitje. V Mariahilfu so dobili antisemitje okrog 1000 proti 400 glasovom liberalcev, v Neubau-u 1200 proti 500, v Josefstadtu 775 proti 700, v Alsergrundu 900 proti 700, v Wiedenu 700 proti 600. Le Leopoldstadt je volil liberalno.

Budimpešta, 3. maja. Ministerski predsednik Tisza in finančni minister Weckerle se bodeta v soboto na Dunaj odpeljala k nadaljnemu posvetovanju o skupnem proračunu za prihodnje leto.

Umrli so:

30. aprila. Jožef Mantuani, bivši krojač, 72 let, Gradišče 11, marasmus. — Pavel Cecco, delavec, 38 let, Poljanski nasip 50, pneumonia.

1. maja. N. N., novorojena deklica, bila je na Poljanskem nasipu pod vojašnišnim mostom mrtva iz Ljubljane izvlečena.

2. maja. Marka Sotler, gostač, 78 let, Gospodske ulice 18, marasmus.

3. maja. Neža Friš, jermenarjeva žena, 45 let, Marijin trg 3, pljučna tuberkuloza.

V bolnišnici:

27. aprila. Marija Božnar, kajžarjeva hči, 1 leto, angina.

Tuji.

2. maja.

Pri *Matten*: Obasch, nadinženir, iz Gradca. — Rauman, Gutman, Leber, Schneberger, trgovci, z Dunaja. — V. Milosch, s sinom, iz Reke. — Schönaue, inženir, iz Gradca. — dr. Buchter z Dunaja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
	opazovanja	zrakomerna v mm	toplomerna po Celziju			
7. u. zjut.	734.9	11.4	sl. vzh.	oblačno		
3 2. u. pop.	736.0	18.2	"	"		0.00
9. u. zveč.	735.8	13.0	"	"		
Srednja temperatura 14.2°, in 2.7° nad normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

4. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 90 kr.
Srebrna 5% " 100 " 16 %	86 " 20 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 30 "
Papirna renta, davka prosta	101 " — "
Akcije avstr.-ogerske banke	904 " — "
Kreditne akcije	299 " 50 "
London	118 " 70 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleonid.	9 " 39 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 62 "
Nemške marke	57 " 95 "

Svojo bogato zalogo

raznovrstnih vóz

po najnižjih cenah

priporoča slavnemu občinstvu

Franc Šiška,

kovaški in podkovski mojster.

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 6,

v Tönniesovi hiši.

(1)

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (9)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike. Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Zobozdravnik

Schweiger

stanuje pri Maliču (hôtel Stadt Wien), II. nadstropje št. 23.

Ordinira od 1/2 10. do 1/2 1. ure zjutraj in od 2. do 5. ure popoldne.

Ob nedeljah in praznikih od 1/2 10. do 1. ure. (12)

Oglas.

Za bogoslovno hišo (semenišče)

se išče kuharica

poštenega vedenja, z dobrimi spričevali, stara okoli štirideset let. — Osebe, ki želé sprejeti to službo, oglasijo naj se pismeno pri „Ravnateljstvu bogoslovja“ (semenišča) v Senju (Zengg), hrvatsko Primorje. (3-2)

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu priporočam svojo **bogato zalogo**

klobukov in slamnikov

najnovejšega kroja in iz zanesljivo trpežnega blaga. Dalje imam v veliki izbiri vsakovrstne čepice po najrazličnejših cenah.

Sprejemam in izvršujem vsakovrstna

=krznarska dela,=

ter shranjujem **kožuhovino** čez poletje.

Spoštovanjem

Anton Krejči,

klobučar in krznar.

Kongresni trg št. 8 v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene. (15-6)

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in naplsov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

(6) **Najuspešnejša**
čistilna mineralna voda
Franc Josipova grenčica,
priporočena od I. zdravniških velja-
kov zaradi gotovega in pri tem la-
godnega vspeha, ne neprijetnega
okusa in tudi pri trajajoči rabi brez
slabih nasledkov. Majhen popitek.
Zaloga pri Mihaelu Kastnerju in
Petru Lassniku v Ljubljani.

Ravnateljstvo v Budimpešti.

Peči iz prstenih snovij
v raznovrstnih oblikah, istotako
štedilna ognjišča
priporoča po najnižji ceni
Fran Jevnikar,
v Ljubljani, (12-3)
Tržaška cesta št. 29.

500 hektolitrov starega
bizeljskega vina
na prodaj.
Več o tem pri Leonhardu del Cottu v
Brežicah. (3-3)

Odlikovan: 1873, 1881.

Josip Deiller,
tovarna za cerkveno blago in razprodaja
— cerkvenih oprav —
na Dunaji VII., Zieglergasse 27.
Zastopnik **Franc Brückner.**
Proti gotovi naročbi se najtočneje
izvršujejo vsakovrstne
cerkvene oprave
kot: kazule, pluviali, dalmatike, velumi,
štole, baldahini, zastave itd., kakor tudi
celi ornati.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlinci za olive,
vinske in sadne stiskalnice,
mlinci za grozdje in sadje } najnovejša sestava
v raznih velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji
za ropkanje turšice, sejalniki, orala
itd. itd. Sušilne priprave za sadje
in sočivje.
Škoporeznice v največji izbiri prodaja iz-
vrstno izgotovljene in po tovarniških cenah
IG. HELLER, Dunaj,
Praterstrasse 78
Katalogi in vsako pojasnilo na zahte-
vanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji. (10-6)
Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Diseldorfske oljate
barve v tubah.

ADOLF HAUPTMANN,
prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firneža in laka
v Ljubljani. (4)

Pisarna in zaloga: **Šolski drevored 6** (semeniščno poslopje).
Filijala: **Slonove ulice 10-12**

Specijaliteti: Firnež iz kranjskega
lanenega olja. Specijaliteti: Ultramarinmodra in
zelena barva.

Oljate barve v ploščevinastih posodah le najboljše vrste, posebno
pripravne za razprodajalce, po znižanih cenah; v dežah od 25 klg.
naprej primerno ceneje.

Perstene, mineralne
in kemične barve.

Kupovalcem večjih množin
prednostne cene.

Vse vrste slikarskih in
likarskih čopičev in
slikarske patrone.

Radenska kislá voda ob vznožji Slovenskih goríc, ne
zamenjati z Radgonsko, to je Radkersburger.

Čeravno Radenska kislá voda stoji več kakor jeden dan v odprti posodi, vendar se
peni prav močno, ako se z vinom pomeša, ker ima v sebi spojene ogljikove kisline. To
svojstvo pa jo odlikuje pred mnogimi drugimi kislimi vodami, katere imajo navadno le
prosto ali manj trdno spojeno ogljikovo kislino, ki se pogubi in razkadi kakor se stekle-
nica odmaši.

Radenska
kislá voda po natriju in litiju najbogatejša

preskušeno zdravilno sredstvo proti mehurnim
boleznim, protinu, kamenci v mehurju,
dalje proti boleznim v želodcu,
mokril, dolgotrajnem kataru
dihal, zlatej žili
in zlate-
nici.

Po-kusi dr. Jav: Garroda, Biswangers, Cantanija.
Ure-ja so dokazali, da ima litij največjo raztopivno
moč pri sečenokislini, usednih izločkih, iz česa
se sklepa na najugodnejše neinke Radenske vode.

Kot okrepilnoča pijača
z vinom ali sadnimi sokli in
sladkorjem pomočna, jo Radenska kislá voda
v obče priljubljena.

Kopališče
Radensko.
Kopanje v slatini in v
jeklenici vpliva pose-
bno pri: protinu, bo-
leznih mokril, malo-
krenosti, ženskih bo-
leznih, slabosti itd.

Stanovališča po
ceni. Prospekt
(brezplačno) od ravn-
ateljstva:

Kopališče Radenci
blizu Ljutomeru.

Zaloga kisle vode pri: F. Plautzu in M. Kastner-ju v Ljubljani. (12)

Prodá se
iz proste roke:
14 oken s steklom,
28 oknic (Balken),
7 vrat, (3-2)
1 velika vrata.
Ponudbe: Ljubljana,
Poljanska cesta, 36.

Brnskoblogo
za elegantno
spomladansko ali poletno
obleko
v odrezkih po 3-10 m., to
je 4 valte vsak kos, za
gl. 4.80 iz fine
gl. 6.— iz finejše
gl. 7.75 iz izborna fine
gl. 10.50 nepresegljivo fine
pristine volne,
kakor tudi blago za zgornje
suknje, s svilo pretkani
„kamgarni“, poletno surovo
sukno, blago za livrée-je,
pralno-pristno sukančeno
blago, fino in najfinejše črno
sukno za salonske oprave
itd. razpošilja proti povzetju
izneska kot poštena in so-
lidna znana
tovarniška zaloga sukna
Siegel-Imhof
v Brnu.
Pojasnilo: Vsak odrezek je
3-10 m. dolg in 136 cm.
širok, tedaj popolnoma za-
dostuje za popolno moško
(15-12) obleko.
Tudi se pošilja, kolikor
kdo zahteva na metro. Jamči
se, da se pošlje blago na-
tanko po izbranem vzoru.
Vzorci gratis in franko.

VIZITNICE
priporoča
KATOL. TISKARNA.

Lekarna Trnkóczy,
zraven rotovža v Ljubljani
na velikem Mestnem trgu,
priporočá tukaj popisana najboljša in sveža
zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih
zahval o naših izbornó skusenih domačih zdra-
vilih. Lekarna Trnkóczyjevih firm so: Na Du-
naji dve (in kemična tovarna), v Gradci (na
Štajarskem) ena, pa ena v Ljubljani. P. n. ob-
činstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da
spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi,
da naslov tako-le napravi: **Lekarna Trnkóczy**
poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,
katerim se ima na tisoče ljudi
zahvaliti za zdravje, imajo iz-
vrsten uspeh pri vseh boleznih
v želodcu in so neprekosljivo
sredstvo zoper: manjkanje
slasti pri jedi, slab želodec,
urák, vetrove, koliko, zlate-
nico, bljuvanje, glavoból,
krč v želodcu, bitje srea,
zabasanje, gliste, bolezni na
vraneli, na jetrih in zoper
zlató žilo. 1 steklenica velja
20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov
samo 8 gl.

Svarilo! Opozar-
jamo, da se tiste istinite ma-
rijacejske kapljice dobivajo
samo v lekarni Trnkóczy-ja
zraven rotovža na velikem
Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),
je odločno najboljšo zdravilo zoper
protin ter reumatizem, trganje po
udih, bolečine v križi ter živcih, ote-
klino, otrpnele ude in kite itd., malo
časa če se rabi, pa mine popolnem
trganje, kar dokazuje obilno zahval.
Zahteva naj se samo „cvet zoper
trganje po dr. Malicu“ z zraven sto-
ječim znamenjem. 1 stekl. 50 kr. tucat
4 gl. 50 kr.

Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja,
ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirop kranjski,
za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hri-
pavost, vrataból, jetiko, prsne in pljučne bolezni: 1 stekl.
56 kr., 1 tucat 5 glđ. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice
ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so
se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega
telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenem želodcu,
jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden
zavoj s 6 škatljami 1 glđ. 5 kr. Razpošiljava se s pošto
najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.
Štupa za živino.
Ta prav dobra štupa pomaga najbolj pri vseh
boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa
trganja po črevih,
bežgavk, vseh na-
lezljivih kužnih bo-
leznih, kašlja, plju-
čnih in vrtilih bo-
leznih ter odpravlja
vse gliste, tudi vzdr-
žuje konje debele,
okrogle in iskrene. Krave dobó mnogo dobrega mleka.
Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr.,
5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 glđ.

Cvet za konje.
Najboljše mazilo za
konje, pomaga pri
pretégu žil, ote-
kanji kolen, kopit-
nih boleznih, otrp-
nenji v boku, v križi
itd., otekanji nog,
mehurjih na nogah,
izvinjenji, tišcanji
od sedla in oprave,
pri sušiti itd. s kratka
pri vseh vnanjih bo-
leznih in hihah. Steklenica z rabilnim navodom vred
stane le 1 gl., 5 stekl. z rabil. navodom vred samo 4 gl.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo
v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani
zraven rotovža (30)
in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

V obvarovanje zdravja nedvomno
nekaj novega

je uradno koncesijonovana, naravna, umetno
s prosto ogeljno kislino prirejena mineralna
kisla voda

kostrivniški kislil vrelec

(Römerbrunnen)

pri Rogatecu.

Z naravo in umetnostjo srečno spojena,
nedosegljiva, do sedaj v kupčiji še ne se na-
hajajoča zdrava pijača je ta peneča se

mineralna kislila voda,

katera je zdravjša in okusnejša kakor vse
tako zvane siphon-kisle vode. (23—2)

Na prodaj je v vseh znamenitejših lekarnah,
pri trgovcih ter jo neposredno pošilja oskrbnitvo rim-
skega vrelca, pošta Rogatec-Slatina (Štajersko).

Gospodom šolskim predstoj-
nikom in učiteljem

(5) priporoča

Andr. Druškovič

trgovina z železnino in orodjem

na mestnem trgu 10,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi
orodja za sadjerejo in obdelo-
vanje sadnih dreves, in sicer:
drevesna strgulja, škarje za go-
senice, ročna lopatica, drevesna
žaga, sadni trgač, dreves. škarje,
cepilnik, cepilnik za mladiče,
cepilni nož, vrtnarski nož in
drevesna četka. Orodja so vsa na
lepo popleskani leseni plošči
urejena in po prav nizki ceni.

Ravnokar je izšla in se dobiva v
„Katoliški Bukvarni“ v Lju-
bljani knjižica z naslovom:

Duhovna lekarna

za vse,

ki hočejo večno živeti.

Nemški spisal

dr. Ernest M. Müller, škof linški.

Poslovenil Fr. Zbašnik, župnik.

Da spoznajo Slovenci vrednost te knjižice, naj
bode omenjeno, da je bil drugi tatis, prirejen v
nemškem jeziku v 4500 iztisih, razprodan v teku
šestih mesecev. Pred nekoliko tedni izšel je že tretji
tatis. (5—4)

Cena 20 kr., po pošti 2 kr. več.

50% prihranitev goriva (jamčeno).

Izključno c. kr. privilegovane

lončene peči

z združeno zračno kurjavo

patent Lerch & Seidl,

elegantne in po ceni, kakor vse vrste peči s
slepici, od najpreprostejših do najelegantnejših,
priporoča najstarša in največja

tovarna za peči in lončene izdelke
na Kranjskem

August Drelse

v Ljubljani.

(41—2)

Št. 2984.

Razpis

(3—2)

služb 37 okrožnih zdravnikov na Kranjskem.

Na podlagi deželnega zakona za Kranjsko z dne 24. aprila l. 1888, št. 12, s ka-
terim se uravnava zdravstvena služba v občinah po deželi, razpisuje se

službe okrožnih zdravnikov,

katerih je

- a) 7 I. razreda z letno plačo 800 gold.;
- b) 15 II. razreda z letno plačo 700 gold.;
- c) 15 III. razreda z letno plačo 600 gold.;

Zdravniki I. razreda bodo v naslednje imenovanih zdravstvenih okrožjih: v Bohinjski
Bistrici, v Kranjski Gori, v Ložu, v Kočevski Reki, v Črnomlju, v Šmariji in v Železnikih.
Zdravniki II. razreda nastavljeni bodo v zdravstvenih okrožjih: Cerklje, Cerknica, Idrija,
Ilirska Bistrica, Senožeče, Vipava, Planina, Velike Lašče, Trebnje, Žužemberk, Mokronog,
Kostanjevica, Raka, Metlika, Zatičina (Št. Vid). Zdravniki III. razreda bodo pa nastavljeni
v naslednje imenovanih zdravstvenih okrožjih: v Kranji, v Škofji Loki, v Trzinu, v Radov-
ljici, na Bledu, v Postojni, na Vrhniki, v Ljubljani, v Kamniku, na Brdu, v Litiji, v Ru-
dolfovem, v Kočevji, v Ribnici in v Radečah.

Razun sistemizovanih letnih plač dobivajo stalno nameščeni okrožni zdravniki I.,
II. in III. razreda po dve v plačo všteti starostni dokladi po 50 gold., vselej po dopolnjeni
petletni službeni dobi, ter imajo tudi pravico do pokojninskih in preskrbninskih užitkov
za se in za svoje. Vrh tega gre okrožnim zdravnikom za službene poti v službenem
okolšču nad 4 kilometre daleč od stanovišča primerna odškodnina; za zdravniška opravila
v stvarih državne uprave imajo okrožni zdravniki pravico do pristojbin iz državnega za-
klada. — Službene dolžnosti okrožnih zdravnikov so objavljene v deželne vlade razglasilu
z dne 16. marca 1889, št. 647/pr., razglašenem v deželnem zakoniku dne 3. apr. l. 1889, št. 8.

Prošnjiki za službe okrožnih zdravnikov katerega si bodi razreda imajo svoje prošnje

do 31. maja 1889

s potrebnimi dokumenti pri deželnem odboru kranjskem vložiti ter dokazati doktorat vsega
zdravilstva, oziroma doktorat medicine, svojo starost, telesno zdravje, neomadeževano živ-
ljenje, avstrijsko državljanstvo, svojo dosedanje službo ali opravilo, zmožnost nemškega in
slovenskega ali kakega sorodnega slovanskega, posebno hrvatsko-srbskega jezika, in v pro-
šnjah imenovati kraj, oziroma kraje, kamor bi radi v službo prišli.

V službe okrožnih zdravnikov nastavljajo se tudi diplomovani ranocelniki z
najnižjo plačo 400 gold., kateri so zdaj na Kranjskem nameščeni kot okrajni rano-
celniki, ako se za službo oglasijo in svojo sposobnost za daljno službovanje dokažejo. Na-
stavljajo se pa le začasno in brez pravice do pokojnine.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1889.

Deželni odbor vojvodine Kranjske.

Razprodajam

po znižani ceni

vezenine (štikarije)

in galanterijsko blago.

Marija Drenik v Ljubljani,

v „Zvezdi“ hiša „Matice Slovenske“

(9-5)

Ob enem priporočam vsakovrstno
volno, prejo, vse snovi za šivanje in
druga ročna dela, dalje predtiskarijo
in izdelovanje nogovic na stroju.

Jaz Ana Czillag

s svojimi 185 centimetrov dolgimi orjaškimi „Loreley“-lasmi, katere sem dobila po 14mesečni rabi od mene same izumljenega mazila, naznanjam: To je edino sredstvo zoper izpadanje las, za pospeševanje njihove rasti, za okrepčevanje lasišča, pospešuje pri gospodih rast polne, krepke brade ter že po kratki rabi takó lasem kakor bradi podeljuje naravni svit in gostoto, obvaruje jih do najvišje starosti, da prerano ne osivé. Cena lončka 2 gld. Razpošilja se vsak dan v vse kraje celega sveta po pošti proti poprejšnjemu plačilu ali pa poštenu povzetju.

Czillag in drugovi,

Budimpešta, Königsgasse,
kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

Pri naročitvah šestih in več lončkov
25% rabat in franko-pošiljatev. (20—10)

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

I. Bendiks iz Št. Valentina na Spodnjem Avstrijskem
ima **izključno pravico** v Avstro-Ogerski za izdelo-
vanje e. kra. priv. nepremočljive

hranilne masti za usnje

katere vspehi so potrjeni s stotinami spričeval. Cene: cela
škatlja 1 gld., 1/2 škatlje 50 kr., 1/4 škatlje 25 kr., 1/8 škatlje
12 1/2 kr.

Za likanje usnja priporoča ravno kar patentovano

hranilno tinkturo za usnje

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje,
marveč bolj oljnat likalno črnilo, katero je preskusilo e. kr.
državno vojno ministerstvo ter dovelilo, da se sme rabiti za
usnje v e. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gld. 20 kr., 1 stekle-
nica št. 1: 1 gld., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. Razprodajalec
rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih monarhije, v Ljubljani
pri gg. Schusnigu & Weberju in A. Krisperju. — Svarimo
pred ponarejanji! Prosi se za ponudbe v razprodajanje, kjer
se ni založb. (30—10)

Krščanska in slovanska (10—5) konkurenca!!!

Prečastita duhovščina, krščanski in slovenski
učitelji in meščani se uljudno prosijo, naj ko-
likor moč podpirajo to **solidno, ceno, edino**
krščansko in slovansko konkurenco!

Poletno „kamgarnasto“ blago
za moške obleke, elegantno,
trajno in pristno-pralno, 60
cm. široko. Za eno obleko
6 1/2 metra le 3 gl.

Brnsko sukneno blago
le dobre vrste:
3 10 m. za 1 obleko 3 50
3 10 m. „ 1 „ 5 —
3 10 m. „ boljše „ 7 80
3 10 m. „ fino „ 9 50
3 10 m. „ najfinejšo „ 12 50

Brnsko blago za suknje
2 10 m. za zgornjokuknj 6 30
2 10 m. „ „ „ 8 40
2 10 m. „ „ „ 12 60

Crno blago za obleke
za duhovnike in salonske
oprave
1 20 m. dosking za hlače 3 50
1 20 m. perneime suknja
in teleovnik 7 20

Vse, kar ponujajo druge
tvrdke, ima krščanska kon-
kurenca tud, in sicer bolje
in ceneje.

Krščanska konkurenca

ki naj se izvrše proti poštenu povzetju,
pošljejo naj se pod naslovom: Erste österr.
behörd. concess. Handels-Auskunfts-Bureau in Brünn.
Tukaj naj se zahtevajo tudi obrazci in ceniki.

Za ženske oprave
gladko blago v vseh barvah
kašmir 10 m. 4 50
volnat atlas 10 m. 6 50

Pralno poletno blago
kretan najlepši obrazci
10 m. 2 80
satin najlepši obrazci
10 m. 3 —
drajdrat, siv, svetel in teman
10 m. I. 3 50, II. 2 80

Za domačo rabo:
Domače platno 29 vat. 4 20
29 vatlov 5 50
šifon fin 29 vatlov 5 50
„ srednji 29 vatlov 4 50
kraljevska tkanina 29 vatlov
4 1/2, 5 80

„ 29 vatlov 5 1/2, 7 50
kanafas pristno-barvan
29 vatlov 6 —
oksford pristno-barvan
29 vatlov 4 50
servijete 6 kom. 1 20

Vse, kar ponujajo druge
tvrdke, ima krščanska kon-
kurenca tud, in sicer bolje
in ceneje.

postreže vestno ter vzame
nazaj, kar bi ne ugajalo.

Jurij Remšgar,

pek na Vrhniki,

naznanja sl. občinstvu, da se radi
nedostatnih prostorov preseli iz se-
danjega stanovanja **v svojo lastno**
hišo, katero je za svojo obrt pri-
merno priredil in kjer mu bo lahko
mogoče popolnoma ustreči vsem za-
htevam slav. občinstva. (3—3)

Na najnovejši in najboljši način

umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne operacije, — od-
stranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živea

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega (čevljarskega) mostu,
I. nadstropje. (41)

Veliko izbero in zalogo modernih solnčnikov

navadnih in najelegantnejših, isto tako

(9-4)

dežnikov

v vseh velikostih, izgotovljenih iz zanesljivo trpežnega blaga, priporoča po
čudovito nizkih cenah

Ljubljana,
Kranjsko.

L. MIKUSCH,

Mestni trg
št. 15.

izdelovatelj solnčnikov in dežnikov.

Prejema vsakovrstna naročila na **kostum-solnčnike**, pre-
oblači in popravlja **stare dežnike in solnčnike**
trpežno in po nizki ceni. Naročila izven Ljubljane, tudi na posamne
solnčnike ali dežnike, izvršuje točno po poštenu povzetju.

Razprodajalcem so na zahtevanje izvirni ceniki franko na razpolago.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,
priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje
za štokadoranje, samokolnice,
traverze in stare železniške šine
za oboke, znano najboljši kam-
niški Portland- in Roman-ce-
ment, sklejni papir (Dachpappe)
in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

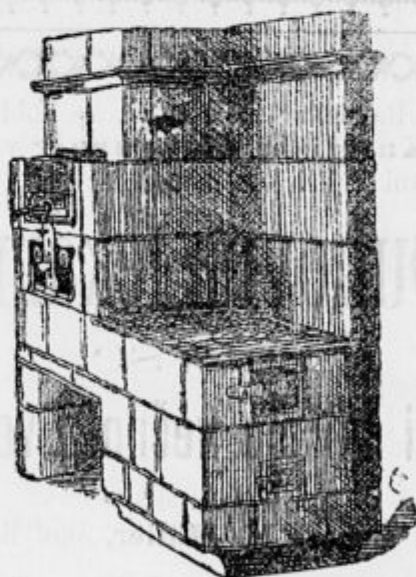
Vodnjake za zabijati v zemljo, s ka-
terimi je mogoče v malih urah in
majhnimi stroški na pravem mestu do
vode priti; ravno tako se tudi dobivajo
vsi deli za izkopane vodnjake, železne
cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste
trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(18)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za
gnojenje polja.

Deller-jev

Edina zaloga in prodaja za
vso Kranjsko pri

J. LININGER-ju

v Ljubljani, Rimska cesta 9.

radgonski

(24—14)

Najboljša namizna okrep-
čujoča pijača.

Zanesljivo zdravilno sredstvo

proti kataru v dihalniku, pre-
hlajenju želodca, zlati žili, pro-
tinu in glavobolu vsled pre-
hlajenja (trganju).

najčistejši alkalični

Ne zamenjati z radensko
kisló vodo.

kislec (kislá voda).